

KERTOMUS VUODESTA 2019

Vuosi 2019 oli Suomen tiedekustantajien liiton 26. toimintavuosi. Liitto täytti tehtävänsä tieteellistä julkaisutoimintaa harjoittavien yhteisöjen edunvalvonta- ja yhteistyöjärjestönä. Se valvoi jäsentensä etuja ja oikeuksia, lujitti kotimaisten tieteellisten julkaisujen asemaa, edisti liiton jäsenten välistä yhteistyötä ja tuki kotimaisen tiedekustannusalan kansainvälistä kanssakäymistä. Liitto järjesti tiedekustantamiseen liittyviä koulutuksia, opintomatkoja ja muita tapahtumia sekä jakoi apurahoja ja palkintoja. Liitto vaali ja loi suhteita muihin suomalaisen tieteen ja kustannusalan toimijoihin.

Erityisen tärkeäksi asiaksi vuonna 2019 nousi kotimaisten tiedekustantajien toimintaedellytysten turvaaminen, erityisesti avoimen julkaisemisen kotimaisen rahoitusmallin kestävä ratkaiseminen ja kustantajien näkökulman huomioon ottaminen avoimen tieteen linjauksissa.

Jäsenet

Suomen tiedekustantajien liiton jäseneksi voi sääntöjen mukaan liittyä jokainen Suomessa tieteellistä julkaisutoimintaa harjoittava oikeuskelpoinen yhteisö tai rekisteröity säätiö, jonka liiton hallitus hyväksyy jäseneksi.

Liitolla oli 126 jäsentä vuoden 2019 päättyessä (Liite 1 tiedoston lopussa). Vuoden aikana hyväksyttiin 5 uutta jäsentä: Alue- ja ympäristötutkimuksen seura, Ortodoksisten Pappien Liitto, Suomen Arkeologinen Seura, Suomen Lääkäriliitto ja Suomen Seksologinen Seura. Luonnonvarakeskukseen liitetty Metsäntutkimuslaitos luopui jäsenyydestään. Näin jäsenmäärä kasvoi neljällä vuodesta 2018.

Liiton jäsenmaksu vuonna 2019 oli 50 euroa.

HALLINTO JA VIESTINTÄ

Toimihenkilöt ja -tilat

Liiton pääsihteerin tehtävässä aloitti professori Pauliina Raento 1.1.2019 toistaiseksi voimassa olevassa työsuhteessa. Tehtävä on osa-aikainen (50 % työajasta).

Liiton projektisihteerinä ja tutkimusavustajana aloitti filosofian maisteri Matias Karekallas 17.6.2019 alkaen vuoden määräaikaisella sopimuksella. Tehtävä on osa-aikainen (50 % työajasta).

Liiton taloudenhoitajana ajalla 1.1.–31.3.2019 toimi valtiotieteen lisensiaatti Raimo Parikka. Kilpailutuksen tuloksena tehtävä siirtyi Tilitoimisto Rannalle (Tommi Ranta).

Liitolle vuokrattiin pieni toimistotila Tieteellisten seurain valtuuskunnan tiloista osoitteessa Snellmaninkatu 13 A, 00170 Helsinki. Kokous- ja tapahtumatilana käytettiin useimmiten Tieteiden taloa (Kirkkokatu 6, 00170 Helsinki).

Tiedotus ja viestintä

Suomen tiedekustantajien liiton tilaisuuksista, apurahoista ja koulutuksesta tiedotettiin jäsenistölle jäsenkirjeessä, sähköpostilistalla sekä liiton verkkosivuilla osoitteessa <https://tiedekustantajat.fi/>. Jäsenkirje ilmestyi sähköpostitse neljä kertaa.

Kotisivujen ylläpidosta osoitteessa <https://tiedekustantajat.fi/> vastasi digitoimisto ACQUA (Riitta Korpipää) ja verkkopalveluista Zoner Oy. Pääsihteeri ja projektisihteeri päivittivät kotisivujen sisältöä. Sisällöistä suosituimpia olivat tiedotteet, apurahat sekä koulutus ja matkat. Istuntoja oli keskimäärin 610 ja vierailuja 1059 kuukaudessa.

Liiton Facebook-profiilin ylläpidosta vastasi pääsihteeri, Riitta Koikkalainen ja Anne Koivula avustivat. Aktivoituminen somessa nosti sivun seuraajien tykkääjien määrää, joka oli 726 vuoden 2019 lopussa (vuoden 2018 lopussa 452). Vuoden aikana määrä lisääntyi 274:llä (vuonna 2018 lisäys oli +199). Seuraajia oli 765. Orgaaninen sivu tavoitti viikossa noin 2500 ihmistä, ja määrä lähes kolminkertaistui pienimuotoisen tapahtumamainoskokeilun aikana (3 x 20 €).

Tiedekustantajat.fi:lle varattiin lisädomainit .com, .net, .org, .eu ja .info kiusanteon välttämiseksi. Käyttöön otettiin uudet sähköpostiosoitteet toimisto@tiedekustantajat.fi ja pj@tiedekustantajat.fi. Liiton postituslistat päivitettiin.

Liiton postiosoite oli PL 518, 00101 Helsinki.

Hallinnon kehittäminen

Liitto vaali hyvää hallintotapaa päivittämällä hallituksen kirjallisen työjärjestyksen ja apurahaohjesäännön. Työskentelyn tueksi luotiin vuosikello.

Käyttöön otettiin aikaisempaa kattavampi laskutus ja laskujen kirjallinen hyväksyntä sekä säännöllinen tositetarkastus. Hallinto- ja talousasioiden henkilöriskiä lievennettiin myös laajentamalla tilinkäyttöoikeuksia ja muita käyttövaltuuksia. Syksyllä otettiin käyttöön Netvisor-järjestelmä.

Tositetarkastajina toimivat Leena Kaakinen ja Toni Suutari (1.1.–4.4.2019) ja Riitta Koikkalainen ja Toni Suutari (4.4.–31.12.2019). Huomautettavaa ei löytynyt.

Tilinkäyttö- ja nimenkirjoitusoikeuksia päivitettiin ja liiton tiedot Patentti- ja rekisterihallituksessa saatettiin ajan tasalle. Liitolle laadittiin tietosuojaseloste (Tietosuojalaki 1050/2018, 5.12.2018).

Liiton pankkipalvelut kilpailutettiin ja vaihdettiin Danske Bankista Osuuspankkiin. Käyttöön otettiin maksukortti. 200 000 euroa siirrettiin nollakorkoiselta tililtä maltillisen riskin yrityslainarahastoon.

Henkilöstön terveydenhuolto järjestettiin Mehiläisen kanssa kilpailutuksen jälkeen.

Pääsihteeri osallistui Tietosanoman *Yhdistykset ja säätiöt: verotus, tilinpäätös ja hallinto* -koulutukseen 10.12.2019.

Vuosikokous

Liiton sääntömääräinen vuosikokous pidettiin 4. huhtikuuta 2019 Tieteiden talolla Helsingissä. Edustettuna oli 30 jäsenyhteisöä (16 vuonna 2018).

Kokouksessa käsiteltiin sääntömääräiset asiat ja julkistettiin helmikuussa haussa olleiden apurahojen saajat. Vuoden 2018 tilinpäätös vahvistettiin ja hallitus ja muut tilivelvolliset saivat vastuuvapauden.

Tilintarkastajaksi valittiin KHT Tiina Lind ja varatilintarkastajaksi BDO Oy. Toiminnantarkastajaksi valittiin dosentti Mikko Ketola ja varatoiminnantarkastajaksi professori Aura Korppi-Tommola.

Lisäksi vuosikokous päätti hyväksyä hallituksen esittämän tulkinnan liiton sääntöjen epäselvässä muotoilussa (§ 8): "Jäljellä olevaksi toimikaudeksi" hallitukseen liittyneen jäsenen lyhyt kausi otetaan huomioon palvelusvuosien laskennassa vain puheenjohtaja- tai varapuheenjohtajapalveluksen osalta. Hallituksen jäsenyys voi kestää enimmillään 7–8 vuotta (1–2+3+3 vuotta). "Sama henkilö voi olla yhtäjaksoisesti puheenjohtajana tai varapuheenjohtajana enintään kuusi vuotta" pätee.

Hallitus alkoi valmistella sääntöjen kokonaisuudistusta vuoden 2019 lopulla.

Hallitus

Suomen tiedekustantajien liiton hallitukseen ajalla 1.1.–4.4.2019 kuuluivat:

Marjaliisa Hentilä, Suomen Aue-säätiö & Työväen historian ja perinteen tutkimuksen seura
Leena Kaakinen, Gaudeamus
Riitta Koikkalainen, Kulttuurintutkimuksen Seura
Maria Lassila-Merisalo, Hämeen ammattikorkeakoulu HAMK
Pekka Nygren, Suomen Metsätieteellinen Seura
Olli Pyyhtinen, The Westermarck Society
Jukka Rantala, Suomen kasvatuksen ja koulutuksen historian seura
Toni Suutari, Terveysten ja hyvinvoinnin laitos
Johanna Vuorelma, Valtiotieteellinen yhdistys

Hallituksesta olivat vuonna 2019 erovuorossa Hentilä, Kaakinen ja Pyyhtinen. Kaikki olivat liiton sääntöjen mukaan uudelleen valittavissa. Kaakinen oli valmis jatkamaan toiselle kolmivuotiskaudelle, Hentilä ja Pyyhtinen luopuivat tehtävistään. Hallituksen jäseniksi kolmivuotiskaudelle 2019–2022 valittiin äänestyksen jälkeen Kimmo Jylhä, Leena Kaakinen ja Elina Paju.

Ajalla 4.4.–31.12.2019 hallitukseen kuuluivat (toimikaudet suluissa):

Kimmo Jylhä, Vastapaino (2019–2022)
Leena Kaakinen, Gaudeamus (2015–2016, 2016–2019, 2019–2022)
Riitta Koikkalainen, Kulttuurintutkimuksen Seura (2017–2020)
Maria Lassila-Merisalo, Hämeen ammattikorkeakoulu HAMK (2018–2021)
Pekka Nygren, Suomen Metsätieteellinen Seura (2015–2018, 2018–2021)
Elina Paju, The Westermarck Society (2019–2022)
Jukka Rantala, Suomen kasvatuksen ja koulutuksen historian seura (2017–2020)
Toni Suutari, Terveysten ja hyvinvoinnin laitos (2017–2020)
Johanna Vuorelma, Valtiotieteellinen yhdistys (2018–2021)

Ajalla 1.1.–4.4.2019 hallituksen puheenjohtajana toimi Leena Kaakinen ja varapuheenjohtajana Toni Suutari. He jatkoivat tehtävissään 4.4.–31.12.2019.

Hallituksella oli vuoden aikana yhdeksän kokousta, joista kaksi pidettiin sähköpostikokouksena.

Vuosikokoukseen saakka hallituksen työvaliokuntaan kuuluivat Kaakinen, Koikkalainen ja Suutari. 4.4. 2019 alkaen työvaliokunnassa olivat Kaakinen (koollekutsuja), Koikkalainen ja Suutari. Työvaliokunta kokoontui kahdesti vuonna 2019. Tämän lisäksi esityksistä ja päätöksistä keskusteltiin sähköpostitse.

Koulutusvaliokunnassa työskentelivät Lassila-Merisalo, Nygren ja Pyyhtinen ajalla 1.1.–30.1.2019. Tuona aikana matkavalioikunnassa toimivat Koikkalainen ja Rantala. Nämä valiokunnat yhdistettiin 30.1.2019. Koikkalainen siirtyi yhdistettyyn valiokuntaan, jonka kokoonpano 4.4.2019 alkaen oli: Jylhä, Koikkalainen, Lassila-Merisalo ja Paju. Valiokunta kokoontui kerran vuonna 2019.

Valiokuntafuusion jälkeen Rantala jatkoi Digitointi- ja Open Access -valiokunnassa. Ajalla 1.1.–4.4.2019 siihen kuuluivat myös Hentilä, Pyyhtinen, Suutari ja Vuorelma. 4.4. alkaen valiokuntaan kuuluivat Rantalalan lisäksi Kaakinen, Nygren, Suutari ja Vuorelma (koollekutsuja). Valiokunta ei kokoontunut vuonna 2019.

Päsihteeri Pauliina Raento osallistui kaikkien kolmen valiokunnan työskentelyyn ja toimi kokousten sihteerinä. Lisäksi hänet nimettiin koulutus- ja matkavalioikunnan koollekutsujaksi.

Hallituksen ja valiokuntien kokouksiin osallistuneille maksettiin 50 euron palkkio kustakin kokouksesta.

APURAHAT

Liiton apurahat on tarkoitettu kotimaisen tieteellisen julkaisutoiminnan edistämiseen ja kehittämiseen. Vuonna 2019 apurahoja myönnettiin muun muassa vanhojen julkaisujen digitointiin, laite- ja ohjelmistohankintoihin, koulutukseen sekä sähköisen julkaisemisen ja aikakauskirjojen strategiseen kehittämiseen. Hauissa suosittiin laadukkaita hakemuksia, joiden aiheena oli koulutus tai organisaatioiden välinen yhteistyö.

Suomen tiedekustantajien liitto myönsi vuonna 2019 kaikkiaan 33 apurahaa, yhteensä 153 173 euroa (vuonna 2018 myöntöjen määrä oli 32 ja myönnetty summa 284 371,50 €). Molemmissa hauissa haettiin paljon pieniä avustuksia täsmähankkeisiin.

Helmikuun haku

Helmikuun haku oli avoinna ajalla 4.–28.2.2019. Hakemuksia saapui 25, yhteensä 191 812 euroa. Hakemuksista 15 (60 %) hyväksyttiin, yhteensä 92 520 euroa (48 % haetusta summasta).

Apurahat myönnettiin seuraaville hakijoille:

Ethnos ry	300 € lehden verkkosivun uudistamiseen
Eurooppalaisen filosofian seura	2000 € Filosofia.fi-portaalin uudistamisen hankintakuluihin
Historiska föreningen	4000 € verkkosivu-uudistukseen
HAMK	4200 € koulutukseen yhteistyössä Laurean kanssa
Klassillis-filologinen yhdistys	3000 € Arctoksen sopimusten ja saatavuuden kehittämiseen
Liikuntatieteellinen seura	12 100 € digitointiin ja <i>Liikunta & Tiede</i> -lehden ulkoasuun
Luther-Agricola-seura	4000 € digitointiin, sisältäen laitehankinnan
Sigillum	1550 € messuosallistumisiin
Suomalais-Ugrilainen Seura	28 850 € digitointihankkeeseen
Suomen kasvatuksen ja koulutuksen historian seura	7520 € vuosikirjan kehittämishankkeeseen
Suomen Lääketieteen Historian Seura	5200 € vuosikirjojen digitointiin ja OJS-siirtymään
Suomen Maantieteellinen Seura	2000 € laitehankintaan
Työväenperinne	2000 € <i>Työväentutkimuksen</i> OJS-siirtymään
Vastapaino	7500 € podcast-hankkeeseen
<i>Virittäjä</i> (Kotikielen Seura)	8300 € digitointiin

Lokakuun haku

Apurahahakuun ajalla 1.–31.10.2019 lähetettiin 20 hakemusta, yhteensä 88 045 euroa. Rahoitusta sai 18 hakemusta (90 %), yhteensä 60 653 euroa (69 % haetusta summasta).

Myönnöt jakautuivat seuraavasti:

Etnisten suhteiden ja kv. muuttoliikkeen tutkimuksen seura	2632 € koulutuksen järjestämiseen
Karl Marx -seura	3000 € lehden ulkoasun suunnitteluun ja OJS-siirtymään
Ortodoksisten pappien liitto	1700 € lehden digitointiin
Pohjois-Suomen Historiallinen Yhdistys	500 € aikakauskirjan OJS-siirtymään
Prologos	1500 € vuosikirjan sivuston ja ohjeiden käännökseen
Sosiaalilääketieteen yhdistys	1800 € lehden podcasteihin ja näkyvyyden parantamiseen
Suomen etnomusikologinen seura	3160 € vuosikirjojen digitaaliseen julkaisemiseen
Suomen humanistiverkko -portaali Agricola	3692 € koulutuksen järjestämiseen
Suomen Maantieteellinen Seura	10 900 € julkaisujen digitoinnin pilottihankkeeseen
Suomen maataloustieteellinen seura	1000 € markkinointimateriaaliin
Suomen Metsätieteellinen Seura	1166 € julkaisujen digitointiin
Suomen Sukututkimusseura	1700 € julkaisun juhlaseminaariin
Suomen teologinen kirjallisuusseura	5000 € julkaisulupien hankkimiseen

Tekniikan Historian Seura	1500 € lehden strategiseen kehittämiseen
Tilaushistoriakeskus	4000 € selvitykseen ja suunnitteluun
Tulevaisuuden tutkimuksen seura	2691 € laitehankintaan
Tutkijaliitto	8400 € teosten digitointiin
Yhteiskuntatieteellisen ympäristötutkimuksen seura	6812 € verkkojulkaisun podcasteihin

PALKINNOT

Vuoden tiedekirja

Suomen tiedekustantajien liiton ja Tieteellisten seurain valtuuskunnan (TSV) Vuoden tiedekirja -palkinnon vuoden 2018 parhaasta kotimaisesta tiedekirjasta sai professori emeritus Seppo Hentilä teoksestaan *Pitkät varjat. Muistamisen historia ja politiikka* (Siltala). Palkinto on suuruudeltaan 10 000 euroa.

Kunniamaininnalla (2500 €) palkittiin Tuomas Aivelo teoksestaan *Loputtomat loiset* (LIKE).

Palkinnot annettiin Tieteen päivillä Helsingissä 8.1.2019.

Vuoden 2018 palkintoraatiin kuuluivat aivotutkija Minna Huotilainen, yhteiskuntapolitiikan tutkija Ullamaija Seppälä ja historioitsija Kari Teräs. Raadin sihteerinä toimi TSV:n julkaisupäällikkö Sami Syrjämäki.

Ansiokkaalle kotimaiselle tiedekirjalle vuosittain myönnettävä palkinto jaettiin ensimmäisen kerran vuonna 1989. Se rahoitetaan tekijänoikeusjärjestö Kopioston keräämillä käyttökorvauksilla. Kaikki tähän mennessä myönnetty tiedekirjapalkinnot on listattu Wikipediaan: https://fi.wikipedia.org/wiki/Vuoden_tiedekirja.

Vuoden 2020 palkintoraati aloitti työskentelynsä marras-joulukuun vaihteessa. Raadin jäsenet ovat professori Minna Palmroth (HY/laskennallinen avaruusfysiikka) ja johtaja, professori Tuomas Forsberg (HY Tutkijakollegium/valtio-oppi) sekä TSV:n nimeämänä raatilaisena professori emeritus Nils-Erik Villstrand (Åbo Akademi/Nordisk historia). Raadin sihteeri on viestintäpäällikkö Ilari Hetemäki TSV:sta.

Suomen tiedekustantajien liiton tunnustuspalkinto

Suomen tiedekustantajien liiton tunnustuspalkinnon (5000 €) vuonna 2019 sai Kansanvalistusseura (KVS). Palkinto myönnettiin korkealaatuisesta ja kekseliästä julkaisutoiminnasta sekä sivistyksen puolustuksesta.

Hallituksen puheenjohtaja Leena Kaakinen julkisti palkinnon saajan Tiedejulkaisemisen päivillä Helsingissä 8.10.2019. Palkinnon vastaanotti KVS:n toimitusjohtaja Lauri Tuomi työtovereineen.

Tunnustuspalkinto jaetaan kolmen vuoden välein. Ehdotuksia palkinnon saajaksi voivat tehdä kotimaiset tiedekustantajat, -editorit ja yleisö.

KOULUTUS- JA VERKOTTUMISTILAISUUDET

Kotimaisten tiedelehtien Tiedon tähden -kiertue 25.2.–24.5.2019

Liitto rahoitti kotimaisten tiedelehtien valtakunnallisen kiertueen, jolla haluttiin parantaa lehtien tunnettuutta ja muistuttaa niiden merkityksestä tiedeyhteisössä, kulttuurissa ja yhteiskunnassa. Lisäksi haluttiin vahvistaa lehdenkijöiden keskinäisiä verkostoja ja rohkaista heitä aktiivisuuteen. Mukana oli viitisenkymmentä lehteä.

Kiertue sisälsi kymmenen promootiotilaisuutta, joista yhdeksän suunnattiin tutkijoille ja opiskelijoille yliopistoissa ja korkeakouluissa ja yksi tiedejulkaisemisesta kiinnostuneelle muulle yleisölle. Tapahtumat järjestettiin 25.2.–24.5.2019 Oulussa, Jyväskylässä, Rovaniemellä, Porissa, Joensuussa, Kuopiossa, Turussa, Helsingissä, Tampereella ja Vaasassa.

Kussakin tilaisuudessa oli vähintään yksi asiantuntijaluento. Lisäksi järjestettiin kahdeksan kirjoittajatyöpajaa. Tiedejulkaisut esittäytyivät joko messumaisella ”torilla” tai luentotilaisuudessa, muutamalla paikkakunnalla molemmilla tavoilla.

Asiantuntijaohjelma sai kiitosta erityisesti nuorilta tutkijoilta. Yleisön määrä kuitenkin vaihteli huomattavasti paikkakunnittain ja jäi joissakin kohteissa varsin pieneksi.

Kiertueen järjestelyistä vastasi työryhmä, johon kuuluivat Heidi Enwald (Informaatiotutkimuksen yhdistys), Riitta Koikkalainen (Suomen tiedekustantajien liitto), Terhi Kouvo (Kansanvalistusseura) sekä koordinaattorina Esko Clarke Sario.

Ks. lisätietoa kiertueesta kohdasta Tiedejulkaisujen näkyvyyden ja myynnin edistäminen.

Tietokirja.fi 29.8.2019 klo 13–14

Liitto järjesti Suomen tietokirjailijat ry:n tapahtumassa Tieteiden talolla paneelikeskustelun, jossa kysyttiin: *Kuinka mutkikkaasta asiasta kerrotaan sujuvasti ja luotettavasti?* Kysymykseen vastasivat tietokirjailija ja tutkija Ville Lähde (BIOS-tutkimusryhmä), *Yhteiskuntapolitiikka*-lehden päätoimittaja ja puheenjohtaja Tuukka Tammi (THL ja Suomen tiedetoimittajain liitto) ja liiton hallituksen jäsen, tutkijatohtori Johanna Vuorelma (Tampereen yliopisto). Puhetta johti liiton pääsihteeri, professori Pauliina Raento. Sali oli täpötäynnä 50 osallistujalla.

Tekijänoikeusilta 10.9.2019 kello 17–19

Suomen tietokirjailijat ry, Tilaushistorian keskus, Helsingin yliopisto ja Suomen tiedekustantajien liitto järjestivät tilaisuuden, jossa käsiteltiin tekijänoikeuden perusteita ja sopimusasioita. Puhujina olivat lakimies Satu Lundelin (Suomen Tietokirjailijat), kauppaoikeuden professori Rainer Oesch (HY) ja Marja Pohjola (Tilaushistoriakeskus). Ilmoittautuneita Kansallisarkistossa pidettyyn tilaisuuteen oli 47, heistä paikalle saapui 26.

Tiedejulkaisemisen päivät 8.–9.10.2019

Työpajoista, esitelmistä, paneeleista ja keskusteluista koostunut tapahtuma järjestettiin Tieteiden talolla ensimmäistä kertaa kaksipäiväisenä. Tapahtuman otsikko oli *Vastuullisuus, kieli ja avoimuus*. Liitto (Pauliina Raento) järjesti tapahtumaa yhteistyössä TSV:n (Sami Syrjämäki), Tiedonjulkistamisen neuvottelukunnan (Reetta Kettunen) ja Kansalliskirjaston (Riitta Koikkalainen) kanssa. Tieteiden talolla järjestettyyn tapahtumaan ilmoittautui 140 kiinnostunutta, avausseksiota kuunteli paikan päällä 80 osallistujaa.

Pääsihteeri järjesti ohjelman *Vastuullisuus (A)* -polun, jonka kolmessa sessiossa käsiteltiin eettisiä pulmia ja vastuullisia ratkaisuja, julkaisujen näkyvyyden vahvistamista ja elinkaaren pidentämistä sekä vertaisarviointia yhteistyönä. Lisäksi hän veti yhden kolmesta työpajasta otsikolla *Julkaisujen näkyvyyden edistäminen ja markkinointi*. Liiton puheenjohtaja johti *Vertaisarviointi yhteistyönä* -session, jossa puhui mm. hallituksen jäsen Maria Lassila-Merisalo. Hallituksen jäsen Kimmo Jylhämmö osallistui keskusteluun kotikielestä tieteen arkikielenä. <https://www.tiedejulki.fi>

Johdatus tiedeviestintään 15.11.2019

Pääsihteeri esitelmöi Tampereen yliopiston jatkokoulutusohjelman seminaarissa aiheesta "Tiedejulkaiseminen tiedeviestinnän muotona". Seminaarin järjesti Sanna Kivimäki.

Avoimen tieteen syyspäivät 25.–26.11.2019 Helsingissä

Puheenjohtaja kertoi avoimesta julkaisemisesta Avoimen tieteen syyspäivillä *Suomalaisen tutkimusyhteisön avoimuuden linjausten työstäminen* -paneelissa.

Artikkelikokoelmat ja tiedelehtien teemanumerot 30.11.2019 klo 13–17

Tiedejulkaisemisen peruskurssilla toivottuun teemakoulutukseen osallistui 17 editoria ja kustannustoimittajaa. Kouluttajina Tieteiden talolla Helsingissä toimivat päätoimittaja Hannu Linkola (Suomen Maantieteellisen Seuran aikakauskirja *Terra*), kustannustoimittaja Sanni Tengvall (Gaudeamus) ja pääsihteeri Pauliina Raento.

Tiedejulkaisemisen perusteet -koulutus

Joulukuussa 2018 Porvoossa alkaneen kurssin kaksi jälkimmäistä lähiopetusjaksoa järjestettiin vuoden 2019

tammikuussa (Tuusula) ja maaliskuussa (Helsinki). Kurssi sai jälleen kiittävää palautetta osallistujilta. Kurssi käynnistyi uudelleen marraskuussa 2019 Tuusulassa.

Kurssi koostuu ennakkotehtävistä ja kolmesta lähiopetusjaksosta, jotka sisältävät asiantuntijaluentoja, keskustelevia työpajoja ja verkottumista tukevaa iltaohjelmää. Meneillään olevalla kurssilla on 20 osallistujaa. Kaudella 2018–2019 osallistujia oli 17, kaudella 2017–2018 heitä oli 21.

Kurssin tuotti ja johti Pauliina Raento.

OPINTOMATKAT

Pariisin kirjamesut 17.–21.3.2019

Vuoden 2019 ainoalla kirjamesumatkalla oli 12 osallistujaa. Kirjamesujen lisäksi ohjelmassa oli mm. kustantajatapaamisia sekä vierailut Ranskan Kansalliskirjastossa, Pohjoismaisessa kirjastossa ja Bibliothèque Sainte-Geneviève:ssä. Ryhmä vieraili myös Suomen Pariisin-instituutissa. Matkan johtivat Riitta Koikkalainen ja Tommi Wallenius.

UKSG-konferenssi Telfordissa Britanniassa 8.–10.4.2019

”Tiedustelumatkalle” UKSG -järjestön kongressiin osallistui 3 liiton jäsenorganisaatioiden edustajaa. Matkan johti Riitta Koikkalainen.

Eurooppalaisten yliopistokustantajien AEUP-konferenssi Brnossa 12.–16.6.2019

Liiton 8 matkalaista osallistuivat Association of European University Press -konferenssiin ja vierailivat mm. Masaryk-yliopiston kustantamossa ja Unescon maailmanperintökohteessa Lednice–Valticeen maisema-alueella. Leena Kaakinen (HUP) ja Anna Ruth (TUP) pitivät konferenssissa esitelmän. Matkan johtivat Leena Kaakinen ja Pauliina Raento.

Lontoo ja Old Windsor 9.–14.9.2019

Tiedelehtityötä painottavaan ohjelmaan osallistui 10 matkalaista. Lontoossa vierailtiin British Libraryssä ja BMJ:n toimituksessa ja illastettiin professori-editori Jason Dittmerin (University College London) kanssa. Old Windsorissa osallistuttiin ALPSP (Association of Learned and Professional Publishers) -järjestön konferenssiin ja tutustuttiin Windsorin kaupunkiin. Matkan johti Pauliina Raento, joka osallistui liiton edustajana ALPSP:n vuosikokoukseen. BMJ-vierailun järjesti Pertti Saloheimo.

TIEDEJULKAISUJEN NÄKYVYYDEN JA MYYNNIN EDISTÄMINEN

Kotimaisten tiedelehtien Tiedon tähden -kiertue 25.2.–24.5.2019

Kiertueelle osallistuneet viitisenkymmentä kotimaista tiedejulkaisua toivat kymmenelle yliopisto- ja korkeakoulupaikkakunnalle lehtiään ja toimittajiaan. He olivat mukana joko messumaisella ”torilla” tai esittäytyivät luentotilaisuudessa. Muutamalla paikkakunnalla toteutettiin molemmat tavat.

Kiertueen konsepti tunnettiin kiertueen päättyessä hyvin ja logo tunnistettiin. Yleisön kiinnostus kuitenkin vaihteli paikkakunnittain ja kokonaisuus jäi toivottua vaatimattommaksi. Joissakin kohteissa yleisöä oli varsin vähän. Näkyvyys sosiaalisessa mediassa jäi melko vähäiseksi.

Kiertue tuotti ohjelmaa myös Tiedekirjan osastolle Helsingin kirjamesuilla lokakuussa.

Ks. kiertueesta lisätietoa kohdasta Koulutus- ja verkottumistilaisuudet.

Helsingin kirjamesut 24.–27.10.2019

Liitto edisti kotimaisten tiedejulkaisujen näkyvyyttä Helsingin kirjamesuilla yhteistyössä Tieteellisten Seurain Valtuuskunnan kanssa. Tiedekirjan messuosastolla järjestettiin neljänä päivänä ohjelmaa, jossa esiintyi tiedelehtien ja -kirjojen toimittajia ja tutkijoita. Kotimaiset pienileikkiset tiedelehdet ja -kirjat olivat monipuolisesti esillä. Liitto käytti kaksi puheenvuoroa.

Onnistuneen, edullisesti messukokonaisuuteen sijoittuneen osaston tuotti markkinointisuunnittelija Eija Lappi TSV:stä. Viikonloppuna syntyi Helsingin kirjamesujen uusi yleisöennätys, 92 000 kävijää.

Liitto ja TSV puolittivat osaston kustannukset. Lisäksi liitto maksoi puolet kotimaisten tiedekustantajien yhteisestä koko sivun ilmoituksesta, joka ilmestyi Helsingin kirjamesujen messulehdessä.

MUU EDUNVALVONTA JA EDUSTUKSET

Suomen tiedekustantajien liiton edunvalvontatoiminta vuonna 2019 oli vilkasta. Edustus- ja asiantuntijatehtäviensä lisäksi hallituksen jäsenet seurasivat tiedekustantamisen ja -julkaisemisen kenttää aktiivisesti, verkottuivat ja olivat yhteydessä liiton jäsenistöön ja sidosryhmiin.

Jäsenyydet

Liitto oli tekijöiden ja kustantajien yhteisen tekijänoikeusjärjestön Kopiosto ry:n jäsen ja Association of Learned and Professional Publishers (ALPSP) -järjestön täysjäsen (UK). Vuoden lopussa päätettiin, että liiton pääsihteeri liittyy European Association of Science Editors (EASE) -järjestöön.

Lausunnot ja kannanotot

Puheenjohtaja ja pääsihteeri ottivat kantaa kotimaisen tiedejulkaisemisen rahoitusjärjestelyihin *Tieteessä tapahtuu* -lehdessä 1/19:

Kaakinen, L. & P. Raento (2019). Avoimen julkaisemisen kotimainen rahoitusmalli tarvitsee kestävän ratkaisun. *Tieteessä tapahtuu* 37: 1, 46 –48. <https://journal.fi/tt/article/view/79379/40249>

Liitto kommentoi neljää lausuntokierroksella ollutta dokumenttia:

Avoimen tieteellisen julkaisemisen kansallisen strategian luonnos (helmikuu, Avoin tiede)
Kansainvälisen ISSN-standardin revisio (maaliskuu, Suomen Standardoimisliitto)
Suositus tutkijan vastuulliseen arviointiin (toukokuu, Avoin tiede)
Suomalainen avoimen tutkimuksen julistus (lokakuu, Avoin tiede)

Liitto sai tilaisuuden liittyä *Helsinki Initiative on Multilingualism in Scholarly Communication* -aloitteen alkuperäisallekirjoittajaksi yhdessä aloitteen valmistelleiden TSV:n, TJNK:n ja European Network for Research Evaluation in the Social Sciences and Humanities (ENRESSH) -verkoston seuraan. Liittoa aloitteen työryhmässä edustaa puheenjohtaja Leena Kaakinen. <https://www.helsinki-initiative.org/>

Muut edustukset, edunvalvonta & sidosryhmätyö

Puheenjohtaja toimi *Julkaisemisen avoimuus* -asiantuntijaryhmän puheenjohtajana TSV:n vetämässä kansallisessa Avoimen tieteen koordinaatiossa. Hän osallistui liiton edustajana ryhmän työskentelyyn Avoimen tieteen kevätpäivillä Tampereella 14.–15.5.2019, Avoimen tieteen työpajassa 1.10.2019 sekä Avoimen tieteen syyspäivillä Helsingissä 25.–26.11.2019. Avoimen tieteen syyspäivillä hän osallistui myös paneeliin *Suomalaisen tutkimusyhteisön avoimuuden linjausten työstäminen*.

Puheenjohtaja edusti liittoa Kopioston syyskokouksessa Helsingissä 11.12.2019. Liitto oli esittänyt pääsihteeri Pauliina Raentoa Kopioston hallitukseen yhdessä Suomen tiedetoimittajain liiton kanssa. Häntä ei valittu.

Pääsihteeri edusti liittoa Kopiosto ry:n jakoneuvotteluissa, Elektra- ja Peri+ -palvelujen johtoryhmässä ja oikeudenhaltijoiden johtoryhmässä. Oikeudenhaltijoiden ryhmässä liittoa edusti myös Johanna Vuorelma. Pääsihteeri ja Vuorelma osallistuivat Kopioston perehdytykseen 12.3.2019.

Pääsihteeri edusti liittoa Tiedonjulkistamisen neuvottelukunnan paneelissa, joka käsitteli tietokirjallisuuden luotettavuutta. Iltapäiväseminaari järjestettiin Tieteiden talolla Helsingissä 4.4.2019.

Puheenjohtaja ja pääsihteeri kutsuttiin liiton edustajina Tasavallan Presidentti Sauli Niinistön ja rouva Jenni Haukion itsenäisyyspäivän vastaanotolle Presidentinlinnaan 6.12.2019. Tilaisuuden teemana oli *Tieto ja*

yhteiskunnallinen keskustelu.

Puheenjohtaja edusti liittoa vertaisarviointitunnuksen ohjausryhmän jäsenenä. Myös liiton hallituksen puheenjohtaja emerita, professori Anne Mäntynen kuuluu ryhmään, jossa hän aloitti liiton edustajana tunnusta luotaessa.

Anne Mäntynen edusti liittoa opetus- ja kulttuuriministeriön TTV-johtoryhmässä. Varajäsenenä oli huhtikuuhun saakka liiton hallituksen jäsenenä toiminut professori Olli Pyyhtinen.

Lisäksi hallituksen jäsenet seuraavat alan tapahtumia muissa luottamustehtävissään.

TALOUS

Suomen tiedekustantajien liiton taloudellinen tilanne vuonna 2019 oli hyvä ja vakaa.

Edellisten vuosien tapaan liiton tulot kertyivät tekijänoikeusjärjestö Kopioston tilittämistä käyttökorvauksista. Keväällä käytyjen jakoneuvottelujen tulos oli liitolle edullinen, sillä liiton prosentuaalinen osuus korvauksista nousi kaikissa kolmessa ryhmässä, joissa liitto neuvotteli. Useimmissa tapauksissa myös euromääräinen korvaussumma nousi. Kuvaryhmässä liitto alkoi saada korvauksia myös yrityksiltä ja muilta yhteisöiltä.

Liiton korvaukset *lehtiryhmässä* (neuvottelukumppaneina Aikakauslehtien Liitto, Sanomalehtien Liitto, SKY ja STEK): Yritykset ja muut yhteisöt 33 % (aiemmin 10 %) ja ammatilliset oppilaitokset 4 % (aiemmin 3 %).

Liiton korvaukset *kuvaryhmässä* (neuvottelukumppaneina Aikakauslehtien Liitto, Sanomalehtien Liitto, SKY ja STEK): Yritykset ja muut yhteisöt 19 % (aiemmin 0 %) ja ammatilliset oppilaitokset 11 % (aiemmin 5 %).

Liiton korvaukset *tietokirjallisuusryhmässä* (neuvottelukumppaneina SKY ja STEK): Yritykset ja muut yhteisöt 29 % (aiemmin 3 %) ja ammatilliset oppilaitokset 18 % (aiemmin 4 %).

Vuoden 2019 tulos nousi siten ennätyselliseksi, kun korvauksia saatiin 508 356,66 euroa (387 568,54 € vuonna 2018 ja vuonna 2017 348 890,53 €).

Vuodelta 2019 kertyneiden valokopiokorvausten osuus em. kokonaissummasta oli 274 300 euroa eli 54 % (157 280,12 €/41 % vuonna 2018, 163 219,55 €/47 % vuonna 2017). Vuodelta 2018 tilitettyjen digitointikorvausten osuus oli 234 056,66 euroa (230 288,42 € vuonna 2018, 185 670,98 € vuonna 2017).

Korvauksia siirrettiin eteenpäin tiedekustannusalan toimijoille apurahoina, palkintoina sekä opintomatkoina ja muina koulutuksina ja tapahtumina.

Jäsenmaksuja kertyi 6250 euroa (5700 € vuonna 2018).

Tilikauden yli/alijäämä oli 180 405,67 euroa (ylijäämä 430,53 € vuonna 2018).

Aalto yliopisto	Sosiaalilääketieteen yhdistys
Aikuskasvatuksen tutkimusseura	50 Sukupuolentutkimuksen Seura
AllegraLab Helsinki	Suomalainen Lakimiesyhdistys
Alue- ja ympäristötutkimuksen seura	Suomalainen Lääkäriseura Duodecim
Aue-säätiö	Suomalainen Teologinen Kirjallisuusseura
Avoimen tiedon keskus	Suomalais-Kiinalainen Kasvitieteen Säätiö
Dendrologian Seura – Dendrologiska Sällskapet	Suomalais-Ugrilainen Seura
Diakonian tutkimuksen seura	Suomalaisen Kirjallisuuden Seura
Donner-instituutti	Suomen Antropologinen Seura
10 Edistysellinen tiedeliitto	Suomen Arkeologinen Seura
Eetos	Suomen Ateenan-instituutin säätiö
Ekonomiska Samfundet i Finland	60 Suomen Biologian Seura Vanamo
Elintarviketieteiden Seura	Suomen Eksegeettinen Seura
Ethnos	Suomen elokuvatutkimuksen seura
ETMU	Suomen eläin- ja kasvitieteen julkaisutoimikunta
Eurooppalaisen filosofian seura	Suomen Estetiikan Seura
Gaudeamus Helsinki University Press	Suomen Filosofinen Yhdistys
Geologian tutkimuskeskus	Suomen Geologinen Seura
Hallinnon tutkimuksen seura	Suomen Hammaslääkäriliitto
20 Historian Ystävien Liitto	Suomen Hammaslääkäriseura Apollonia
Historiska föreningen	Suomen Historiallinen Seura
Hämeen ammattikorkeakoulu / HAMK Unlimited	70 Suomen Itämainen Seura
Informaatiotutkimuksen yhdistys	Suomen kansainvälisoikeudellinen seura
Kansanvalistusseura	Suomen Kansantietouden Tutkijain Seura
Karl Marx -seura	Suomen kasvatuksen ja koulutuksen historian seura
Kasvinsuojeluseura	Suomen Kasvatustieteellinen Seura
Kehitysvammaliitto	Suomen keskiajan arkeologian seura
Kirjallisuudentutkijain seura	Suomen Kielen Seura
Klassillis-filologinen yhdistys	Suomen kielitieteellinen yhdistys
30 Kotikielen Seura	Suomen kirkkohistoriallinen seura
Kotimaisten kielten keskus	Suomen Lääketieteen Historian Seura
Kulttuurintutkimuksen seura	80 Suomen Lääkäriliitto
Kulttuuripolitiikan tutkimuksen seura	Suomen Maataloustieteellinen Seura
Kustannus Oy Duodecim	Suomen Maantieteellinen Seura
Lapland University Press/Lapin yliopistokustannus	Suomen Merihistoriallinen Yhdistys
Liikuntatieteellinen seura	Suomen Metsätieteellinen Seura
Luonnonfilosofian seura	Suomen Muinaismuistoyhdistys
Media- ja viestintätieteellinen seura Mevi	Suomen Musiikkitieteellinen seura
Nuorisotutkimusseura	Suomen Queer-tutkimuksen seura
40 Opetuksen ja koulutuksen tutkimussäätiö Otus	Suomen Psykologian Seura
Ortodoksisten Pappien Liitto	Suomen Rauhantutkimusyhdistys
Porthan-Seura	90 Suomen Sammalseura
Puheen ja kielen tutkimuksen yhdistys	Suomen Seksologinen Seura
Sigillum	Suomen Sieniseura
Siirtolaisuusinstituutisäätiö	Suomen sosiaalipedagoginen seura
Skepsis	Suomen soveltavan kielitieteen yhdistys AFinLA
Societas pro Fauna et Flora Fennica	Suomen Sukututkimusseura
Sosiaalipoliittinen yhdistys	Suomen Tiedeseura / Finska Vetenskap-Societeten

Suomen Tieteellinen Kirjastoseura
Suomen tieteen- ja teknologian tutkimuksen seura
Suomen tilastoseura
100 Suomen Tribologiyhdistys
Suomen urheiluhistoriallinen seura
Suomen ympäristöoikeustieteen Seura
Suoseura
Svenska litteratursällskapet i Finland
Säteilyturvakeskus
Taidehistorian Seura
Taideyliopisto
Tampere University Press
Tekniikan Historian Seura
110 Teologinen Julkaisuseura
Terveiden ja hyvinvoinnin laitos
Tulevaisuuden Tutkimuksen Seura
Turun Historiallinen Yhdistys
Tutkijaliitto
Työelämän tutkimusyhdistys
Työterveyslaitos
Työväen historian ja perinteen tutkimuksen seura
Työväenperinne
Tähtitieteellinen yhdistys Ursa
120 Uusfilologinen yhdistys
Valtiotieteellinen yhdistys
Vastapaino Kustannusyhtiö
Viipurin Suomalainen Kirjallisuusseura
Väestötutkimuslaitos
The Westermarck Society
Yhdyskuntasuunnittelun Seura

